

**Bevándorlási és Állampolgársági
Hivatal**

Iktatószám: 106-Ji-5026/9/2014

**Dr. Pardavi Márta asszony részére
társelnök**

Magyar Helsinki Bizottság

Budapest

Tisztelt Társelnök Asszony!

A Magyar Helsinki Bizottságnak a menekültügyi őrizet gyakorlatáról szóló jelentésével kapcsolatban a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (továbbiakban: Hivatal) az alábbi észrevételeket teszi

I. Általános megállapítások

1. A **menekültügyi őrizet elrendelésére** vonatkozóan belső norma, iránymutatás nem került kiadásra. Az elrendelésre minden esetben a menedékkérő személyes körülményeinek figyelembe vételével kerül sor, a kérelmező egyedi helyzetét, egészségügyi körülményeit is vizsgálva dönt ezen jogintézmény alkalmazásáról a menekültügyi hatóság. A menekültügyi eljárás időtartama alatt folyamatosan vizsgáljuk az őrizet fenntartásának szükségességét és amennyiben megállapítható, hogy a kérelmező rendelkezésre állása más módon is biztosítható, úgy a menekültügyi őrizet megszüntetésére is sor kerül.

2. A jelentés szerint a Hivatal Menekültügyi Őrzött Befogadó Központ (továbbiakban: MÖBK) békéscsabai telephelyen menekültügyi őrizeten lévő kérelmezők **nem rendelkeztek** az ügyükben **az őrizet meghosszabbítását elrendelő bírósági határozatokkal** a helyi bíróság lassú kézbesítési gyakorlata miatt. A Békéscsabai Járásbíróságtól érkező határozatok kézbesítését a MÖBK telephely végzi. A megérkezett küldemények kézbesítése minden esetben haladéktalanul megtörténik, amennyiben pedig a menekültügyi őrizetes esetlegesen a MÖBK másik telephelyére került átszállításra, úgy a döntést haladéktalanul megküldjük elektronikus úton – később futárszolgálat útján eredetben – a kézbesítés végrehajtása végett.

3. Az **óvadék elrendelésének gyakorlatával kapcsolatban** hangsúlyozom, hogy az óvadék jogintézményének alkalmazása a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény alapján a menekültügyi hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik, és annak elrendelésére az eljárás bármely szakaszában sor kerülhet. A kérelem előterjesztésekor a menekültügyi hatóság minden esetben tényállás felderítési kötelezettségének eleget téve felteszi azokat a kérdéseket, amelyekkel meghatározható az ügyfél vagyoni helyzete. Amennyiben az eljárás későbbi szakaszában érkeznek óvadéokra vonatkozó beadványok a hatósághoz az ügyfelek soron kívül tájékoztatásra kerülnek az óvadék letételének lehetőségével kapcsolatban. A tájékoztatás hivatalos feljegyzés formájában történik, mely a közigazgatási iratanyag részét képezi. Az

óvadék lehetősége minden esetben egyedi mérlegelés keretében kerül megvizsgálásra, melynek összege is közlésre kerül a hivatalos feljegyzésben.

4. A menekültügyi hatóság - jelenlegi gyakorlata szerint - **kísérő nélküli kiskorúak esetében nem rendel el menekültügyi őrizetet**. A menekültügyi eljárást megelőző idegenrendészeti eljárásban az idegenrendészeti hatóság több esetben is igazságügyi orvosszakértőket alkalmaz a külföldiek életkorának megállapítására. Az orvos által elvégzett vizsgálat eredményét – a Ket. 50. § (4) és (5) bekezdésére tekintettel, az ellenkező bizonyításig – bizonyítékként fogadja el a hatóság. Kétség esetén a menekültügyi hatóság – az ügyfél hozzájárulásával – életkorszakértői vizsgálatokat kezdeményez. Az ügyfél ugyanakkor személyazonosító okmánnyal is igazolhatja kiskorúságát. Ha ez bebizonyosodik akkor a menedékkérő az okmányszakértői vizsgálatokat követően szintén szabadításra kerül. A kérelmező ugyanakkor életkorára vonatkozóan maga is beszerezhet (saját költségén) szakértői véleményt. Az ügyfél által mellékelte bizonyítékokat az eljáró hatóság minden esetben figyelembe veszi.

5. Az **ügyintézői fogadóórákkal kapcsolatban hangsúlyozom, hogy az ügyfeleknek** lehetőségük van a naponta megtartott ügyfélfogadásokon is feltenni a kérdéseiket. Az angol, német, francia vagy román nyelven beszélő ügyintézőknek a MÖBK szociális munkásai is - szükség esetén - segítséget nyújtanak az ügyfélfogadás során. Többször előfordult, hogy egy-egy nagyobb létszámú csoport tájékoztatásához anyanyelvi tolmács kirendelésére került sor.

6. A **tisztálkodási lehetőségek és a fürdőszobák állapotára vonatkozóan** tájékoztatom, hogy a nyírbátori telephelyen 2014. december 31-ig a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság biztosítja az ellátást, valamint a karbantartást és a takarítást, melyet a helyi gondnokság vezetője – a telephely vezetésével együtt – rendszeresen ellenőriz. Hiányosságok esetén munkatársaink soron kívüli intézkedést kérnek. Az elmúlt időszakban több esetben is felhívtuk a figyelmet arra, hogy a takarítást végző személyzetnek kiemelt figyelmet kell fordítani a fürdők és mosdóhelyiségek takarítására, higiénias viszonyaira.

A MÖBK debreceni telephelyén a két lakószinten összesen négy (egyenként több zuhanyzó helyiséget is magába foglaló) vizesblokkot használhatnak az ott elhelyezettek. Az esetleges dugulások megszüntetésére mindig soron kívül intézkedünk. A karbantartást a Befogadó Állomás debreceni telephelyének munkatársai végzik, akik a hibákat elhárítják. Amennyiben hétvégén történik valamilyen esemény, úgy a rendellenes állapot megszüntetésére külső vállalkozó igénybevételevel kerül sor. Meg kívánjuk jegyezni, hogy a dugulások döntő többsége abból ered, hogy az ügyfelek nem megfelelően használják a tusolókat (a legtöbb esetben a dugulást a számukra biztosított sampon és tusfürdő tároló dobozai és zárókupakjai okozzák).

7. A **debreceni MÖBK-ben** a menekültügyi őrizetben lévők vagyontárgyainak tárolására időközben kialakításra kerültek polcos szekrények, így már minden őrizetesnek saját szekrényrésze van. A közösségi helység bútorzatának berendezése alkalmával figyelemmel kellett lenni arra, hogy csak így módon volt kialakítható egy olyan méretű helyiség, mely a lehető legtöbb embernek biztosít egyszerre elhelyezési lehetőséget a televíziózásra alkalmas helyiségben. Székek elhelyezése esetén jóval kevesebb ember tudna egyszerre a helyiségben tartózkodni, ami az itt elhelyezett kérelmezők szórakozási, időöltési lehetőségeit jelentősen korlátozná.

8. A **debreceni MÖBK-ben** az udvar bár méreténél és elhelyezésének fogva valóban nem nyújt ideális lehetőséget a szabadidő tartalmas eltöltésére, de – megítélésünk szerint – sajátosságaiból adódóan alkalmas szervezett, illetve önszerveződő módon sporttevékenység (asztalitenisz, kosárlabda, labdarúgás) folytatására. (Egyébként ezt állapította meg a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség lefolytatott vizsgálata is.) Ezzel együtt megvizsgáljuk annak a lehetőségét, hogy az udvaron mely részen lehet kialakítani olyan helyet, ahol pad, illetve árnyékot adó tereptárgy helyezhető el.

A **nyírbátori MÖBK udvarával** kapcsolatos véleményére el kívánom mondani, hogy az objektum 2011. és 2013. között idegenrendészeti őrzött szállásként üzemelt. A rendőrség ezen időszakban biztonsági okokra hivatkozva kicserélte az udvart takaró földet, mert abban törmelékeket találtak, ami balesetveszélyes volt. A homokkal való feltöltés jelenleg is alkalmas sporttevékenység folytatására – az ügyfelek használják is –, a fűvel való borítás pedig ugyanolyan következményekkel járna (sár, ruházat elhasználódása) mint amivel szemben az észrevételeik megfogalmazásra kerültek. Padok elhelyezésének lehetőségét azonban megvizsgáljuk.

9. A jelentés a MÖBK telephelyeken őrizetben tartózkodó személyekkel szembeni **bánásmódot**, az azokon uralkodó **léghőrt** és az **ellátási** körülményeket érintő megállapításaival kapcsolatosan álláspontom szerint intézményeinkben az általános hangulat nem rosszabb, mint más, őrizetet végrehajtó intézetekben. A nagyobb fokú mozgási, szórakozási, közösségi tevékenység pedig csökkenti a bezártságból eredő esetleges feszültséget. A szociális munkások a menekültügyi őrizetben lévő személyeknek valamennyi telephelyen foglalkozásokat, sportversenyeket szerveznek, ezen túlmenően igény mutatkozott nyelvtanulásra, amelynek biztosítása jelenleg is folyamatos.

Amennyiben a menekültügyi őrizetes részéről akár szóbeli, akár írásbeli panasz érkezett a fegyveres biztonsági őrség tagjaira, arról minden esetben dokumentált átiratot küldünk az illetékes és hatáskörrel rendelkező megyei rendőr-főkapitányság részére. A debreceni telephelyen dolgozó egészségügyi személyzet részéről a nyitás óta nem érkezett jelzés arra vonatkozóan, hogy a külföldit akár az érkezését megelőzően, akár a telephelyen bántalmazták volna, illetőleg arra sem, hogy az egészségügyi vizsgálat, vagy ezt követően az őrizetesek bántalmazására sor került volna.

10. A **debreceni MÖBK-ben** a fegyveres biztonsági őrök többsége és a szociális munkások által viselt **egészségügyi maszk, továbbá gumikesztyű** viselésével összefüggésben jelezni kívánom, hogy ezen a telephelyen észlelt H1N1 vírusfertőzés okán folyamatosan kapcsolatban állunk a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Járási Népegészségügyi Intézetével. A szakigazgatási szerv által kapott szakmai iránymutatások alapján biztosítottuk **az ügyfelek és a telephelyen dolgozók részére** védőmaszk és védőkesztyű használatát. Az influenzajárvány lefolyásáig több őrizetben lévő személy is kért védőfelszerelést (pl. maszkot), melyek használatára egy idő múlva már nem tartottak igényt.

11. A szociális munkások kiválasztása során figyelemmel voltunk arra, hogy elsődlegesen használható nyelvismerettel rendelkező munkatársak kerüljenek felvételre, illetőleg olyan személyiségjegyekkel rendelkezzenek, amelyek nyitottá teszik őket a más kultúrából érkező emberekkel szemben. Erre a munkafolyamatok szervezése során is nagy hangsúlyt fektetünk,

és elmondható, hogy valamennyi munkatárs megfelelő nyelvismerettel rendelkezik, melyet munkájuk során használni is tudnak (pl.: angol, arab, orosz, német).

12. A **nyírbátori MÖBK**-ben az egészségügyi ellátásra a telephely vezetése felé nem érkezett panasz. A telephelyen az egészségügyi ellátást a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Rendőr-főkapitányság biztosítja. A feladatot több mint 10 éves szakmai tapasztalattal rendelkező orvos látja el. Amennyiben a gyógykezelés, vagy a pontos diagnózis megállapítása miatt szükséges egyéb szakorvosi vizsgálat, úgy valamennyi telephelyen az egészségügyi szakszolgáltató igénybe vételére sor kerül. Általánosságban elmondható, hogy az ügyfelek jelentős része a felírt gyógyszert a későbbiek folyamán nem veszi be annak ellenére sem, hogy az egészségügyi személyzet erre a szociális munkások útján folyamatosan felhívja a figyelmet.

13. Az **éjszakai pihenőidő tartamába nyúló műsoridő** vonatkozásában a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI.28.) BM rendelet 6. § (1) bekezdése kimondja, hogy a menekültügyi őrzött befogadó központ rendjének fenntartása érdekében a menekültügyi őrzött befogadó központ vezetője által meghatározott napirendet – az országos rendőrfőkapitány egyetértésével – a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója hagyja jóvá. Ettől eltérni csak rendkívüli esemény bekövetkezése esetén a menekültügyi őrzött befogadó központ vezetőjének utasítására lehet. Ezen esetben, mivel éjszakai pihenőről van szó, figyelemmel kell arra is lenni, hogy esetlegesen azon személyek pihenését nem zavarja-e a televíziózás, akiket a futball műsorok nem érdekelnek, illetve pihenni szándékoznak. A közlegő, feltehetőleg nagy érdeklődést kiváltó sportesemény közeledtével azonban megvizsgáljuk a napirendtől való eltérés lehetőségét.

A **külvilággal való kapcsolattartás tekintetében az internethasználat** valamennyi telephelyen biztosított, ezt ügyészégi vizsgálatok során is több alkalommal ellenőrizték. A nyírbátori telephelyen történt géprongálás után a gépek cseréje mindig megtörtént, vagy esetlegesen üzemképtelenségük miatt a javítás folyamatos.

A **mobiltelefon használat** kapcsolatban a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI.28.) BM rendelet 11. §-a szerint a távbeszélőn történő kapcsolattartásra csak a menekültügyi őrzött befogadó központ által biztosított készüléken, az elismerését kérő költségére kerülhet sor. Erre tekintettel a saját mobiltelefon használatára nincsen mód.

II.

Eseti ügyekkel kapcsolatos megállapításaink

1. **I. S. A. afgán** állampolgárnak elmondása alapján Iránban volt szívműtétje, ezt az orvossal is közölte. 2014. március 19-én Belgyógyászatra lett beutalva onnan a szakorvos kardiológira utalta, ahova 2014. április 25-re kapott időpontot.

2. **A. S. E. afgán** állampolgár a Magyar Helsinki Bizottságnak jelzett urológiai problémáját korábban nem jelezte. Látogatásukat követően többször is visszautasította a felajánlott orvosi ellátást, melyet azonban 2014. április 7-én végül is elfogadott, így urológiai szakvizsgálatra kapott beutalót.

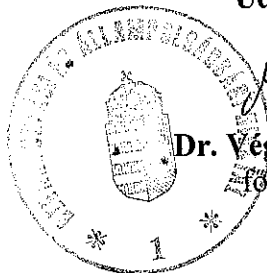
3. **R. R. afgán állampolgár** a telephelyre történő befogadás során felvett orvosi jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy elesett és akkor keletkezett a sérülése.

4. **R. J. afgán állampolgár** sem befogadásakor, sem pedig a telephelyen tartózkodása során nem nyilatkozott bántalmazásról, ezzel kapcsolatos panaszt, beadványt nem nyújtott be. Nevezett menekültügyi őrizete 2014. március 7-én megszűnt és elhagyta a MŐBK debreceni telephelyét.

5. **A. E. afgán állampolgár** 2014. január 30-án szóban hivatkozott arra, hogy egy csoportos rendzavarás során sérülést szenvedett. Nevezett nem működött közre a panasz jegyzőkönyvbe foglalásában, azonban a rendkívüli eseményről szóló jelentésben a telephely vezetése tájékoztatta a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt a szükséges intézkedések megtétele érdekében. A panasz továbbításáról anyanyelvi tolmács segítségével az ügyfél is tájékoztatást kapott. Nevezett 2014. március 19-én áthelyezésre került a MŐBK nyírbátori telephelyére.

Budapest, 2014. április 29.

Üdvözlettel

Dr. Vég Zsuzsanna
főigazgató